

Óbuda műemlékei

Rejtett történelmi kincsek a föld alatt

Írta: dr. Orova Zsigmond

Az akvinkumi múzeum kibővítésének költségei voltak napirenden a június 26-iki közgyűlésen. Ezt az alkalmat felhasználtam arra, hogy felhívjam a figyelmet azokra a műemlékekre, amelyek Óbuda területén várják a feltárás idejét. Liber Endre tanácsnok örömmel tette magáévá az indítványt és a közgyűlés egyhangú határozata értelmében az ásatások fokozott mértékben fognak megindulni. Hatalmas perspektívát nyújt ez Óbuda fejlődésére. Az 1925. évben végzett próbaásatások alapján bizossággal meg lehet állapítani, hogy a Határ-utca, Viador-utca, Pacsirtamező-utca és Bécsi-út által határolt telektömbön előkerül

a második római amphiteatrum.

A régi római város északi részén már feltárt amphiteatrum testvére a város déli részén talán még több eltemetett értéket hoz felszínre az eddigieknél. Antonius Pius császár (Kr. e. II. század) alkotó geniejének emlékeit csodálni fogja a római kultúra minden híve ebben a városban, az országban és az egész világon. Az idő vasfoga nem képes elpusztítani az ellentálló anyagból készült fegyvereket és harci eszközöket, amelyekből ebben a régi katonai városban oly keveset találtak eddig,

mert a rendszeres ásatásokat Óbuda belső területén még nem kezdtették meg.

A déli amphiteatrum feltárásának nincsenek áthidalhatatlan nehézségei. Dűledező, immár lakhatatlan viskók lebontása után, 4—5 méter mélységben fognak előbukkanni a római amphiteatrum falai, amelyeknek kiásása után parkírozásra vár ez a terület. Veronában, Cataniában is mélyen, parkban van az amphiteatrum. És nincs kizárva — amire a „Budai Napló“ már rámutatott, — hogy

ebben a parkban Nagy Lajos királyunk egy kastélyának romjai is felszínre kerülnek.

A Flórián-téren egy vaskapu titokzatos mesékre inspirálja az emberi fantáziát. Arról beszélnek, hogy itt végződik az az alagút, melyet életükért aggódó idegen királyok a budai várból kiindulva építettek

az esetleg szükségessé válható menekülés céljaira. Pedig a gondosan lezárt vaskapu alatt vasból készült csigalépcső vezet a mélybe, ahol a Mária Terézia idejében élt Schönwiesner professzor

a római hypocaustumot tárta fel.

Ez a fürdőépület-maradvány el van zárva, holott annak megnyitása esetén

az idegenforgalom fejlesztésének hatalmas propagálója lehetne.

Nézetem szerint ezen a helyen kevés költséggel (az úttestnél mélyebben fekvő virágoskert létesítése által) a hypocaustum közszemlére volna hozható.

Óbuda kellős közepén, két helyen is

olyan római építési műemlék válik ilyen módon közkinccsé, hogy megnevezhetik a külföldről idetértett idegenek, anélkül, hogy egy óránként induló vicinális vasúttal legyenek kénytelenek fél napot igénylő utazásokkal itt tartózkodásuk amúgy is szűkre szabott idejét Akvinkum porában eltölteni.

Az óbudai Fő-téren két méter mélységben római útburkolatra találtak, a Berend-utcaiban római sírt fedtek fel. Milyen szép volna, ha az így feltárt sírt ott hagynák a helyszínen. Egy egyszerű kis kerítés, egy kevés pázsit elegendő volna a hely szépítéséhez. Esetleg be is lehet építeni valamelyik ház falába, bármelyik háztulajdonos szívesen megengedné, talán egy kis ismertetőtábla a ház falán is elhelyezhető volna.

A kereszténység első századaiból való emlékekben nagyon szegények vagyunk. Meggyőződésem szerint a szorgos és körültekintő ásatások sok kincset fognak napfényre hozni. A Calvin-utcai református paplak építésénél

találtak egy templom-romot.

A műemlékek országos bizottsága — tudomásom szerint — gondjaiba vette ezeket a romokat, de e bizottság tagjain és a környékbeli lakókon kívül talán senki sem tud a létezésükről. Az utca másik oldalán van a templom folytatása és erre a helyre egy családi házat építettek néhány évvel ezelőtt. A romok fölé. Talán észre sem vették azokat.

A Lajos-utca 150. sz. háznak a kapuját dr. Gööz József könyvében méltatja, még fénykép is van róla a könyvben.

Tölgyfakapu, faragott tájképpel, malmot, kocsit, lovat ábrázol.

Nemsokára a háztulajdonos tűzre fogja dobni, mert már öreg és korhadásnak indul a fája. Mire észreveszik,

nem fogják megtalálni, úgy, mint a főtéri Schöffner-ház értékes kapuját, melyet újjal cserélt ki a gazdája.

A Kiskorona-utca 31. sz. ház pincéjében

régi kriptá nyomaira akadtak.

Ki tudja, milyen értékek vannak a kriptában, de senki sem törődik vele. Azt beszélik, hogy

minden ház alatt van ókori, középkori, vagy legalább is újkori műemlék.

Ne hagyjuk elveszni. Hiszen az ilyeneknek a restaurálása nem igényel sok pénzt; sokkal kevesebbet, mint például egy reprezentációs terem órájának a költsége.

Ezek az elgondolások tették szükségessé felszólalásomat a közgyűlésen. A megértés, mellyel a közgyűlés tagjai és a tanács részéről találkozom, jóleső érzéssel töltönek el és arra buzdítanak, hogy folytatni kell az akcióit.

Budapest, 1929. július 14.